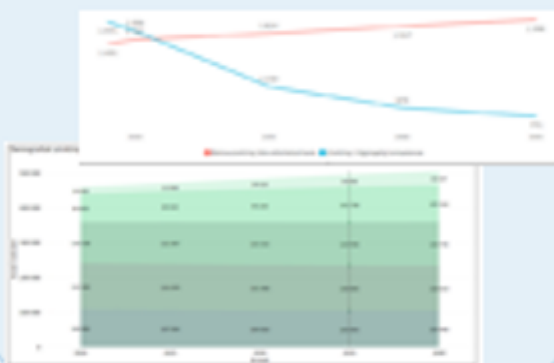

Utvikling som påverkar oss og behova vi skal dekke:

1. Befolkninga lever lengre
2. Aldring, samansette lidingar og langvarig sjukdom
3. Vi treng meir personell enn det er realistisk å rekruttere
4. Medisinsk-fagleg utvikling krev prioritering
5. Usikkert økonomisk handlingsrom
6. Forventingar om høgare servicenivå og samfunnsansvar
7. Eksterne kriser

Slik

1. Haukeland universitetssjukehuset
2. Våre tenester henholdsvis
3. Pasientar og pårørande
4. Barn og unge får tilsyn
5. Pasientar med psykiske
6. Eldre pasientar får
7. I poliklinikkane har
8. Sengepostane har
9. Operasjons- og intensiv
10. Laboratorie- og radi
11. CO2e-utslippa vår

Kompet

til ei

Pasientperspektivet

Dyktige, engasjerte

i alt vi gjer

involverte medar

[Utviklingsplan 2022-2035 \(sharepoint.com\)](#)

...er Haukeland universitetssjukehus i 2030

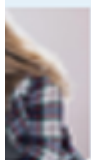
sitetssjukehus er leiande i pasientbehandling, medisinsk utvikling, forskning og saman med kommunane sine og pasientane får helsehjelp på rett nivå til beste og får kunnskap og verktøy som gjer at dei kan ta vare på eiga helse

tilpassa og heilskaplege helsetenester av god kvalitet i rett tid
for psykisk sjukdom og rusjukdom får tenester som heng saman og aukar levekvaliteten
for heilskapleg og nyttig helsehjelp tilpassa deira behov

for pasientane koordinerte, føreseielege og fleksible tenester
for høg kvalitet i pasientbehandlinga, rett dimensjonering og god drift
for intensivkapasiteten dekker behovet til pasientane som treng slik behandling
for radiologitenester sørger for at pasientane får presis diagnostikk og effektiv behandling
for utslippsklimaet er redusert med 40 prosent innan 2030 og vi har tiltak som gjer oss klimafremmeleg

Engasjerte medarbeidarar som er trygge, trivst og medvirker til et godt arbeidsmiljø er avgjerande for å nå alle mål

Løysingar: Å førebygge, forbetre og prioritere

erte og

Samhandling om felles

Forsking, innovasjon og

beidarar

utfordringar

utviklar tenes

35

og utdanning
il rett tid

deren deira

behandling

andøytrale innan 2045

verkar
la

Gjennom styringa av verksemda veit vi om vi er på rett veg

Nivå 2/3 møta,
dialogmøta,
budsjettmøta mm.

teknologi som

Areal- og organisasjons-

stene

utvikling for framtida

«Bestemme eksterne og interne forhold som er relevante for dens formål, og som påvirker dens evne til å oppnå formålet»
Kap.4 Organisasjonens kontekst ISO 14001:2015

Spesialisthelsetjenestens klima- og miljømål 2022-2030

Innen 2030 redusere CO₂e-utslipp med 40 prosent

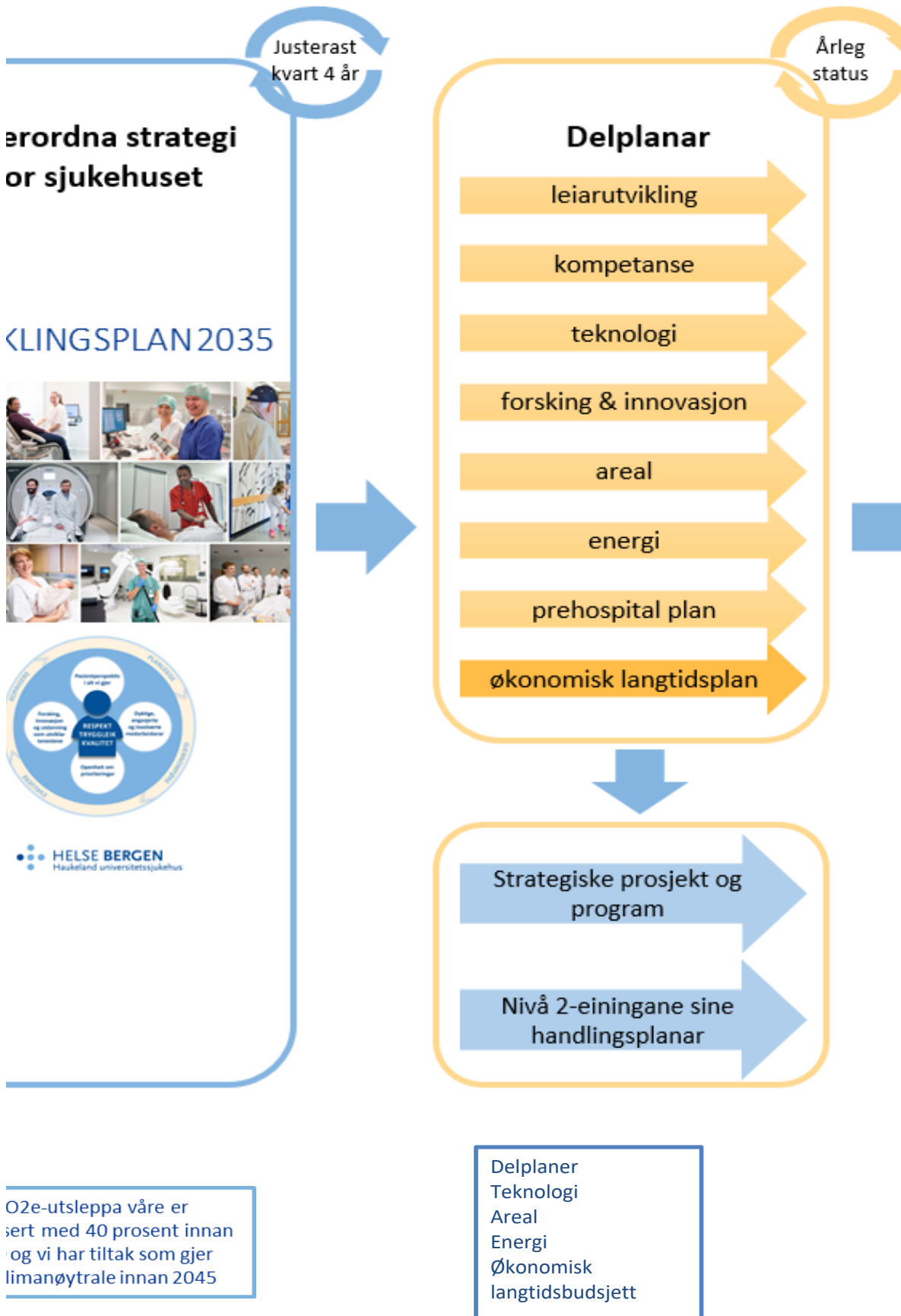
Langsiktig mål: Klimanøytralt innen 2045

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET	6 RENT VANN OG GODS SAMTIDIGHET	7 REN ENERGI TIL ALLE	9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR
Redusere		Redusere	Antal milikliniske

11. CO₂e-utslipp innen 2030 redusert med 40 prosent

<p>Redusere forekomsten av helsejenneste assosierte infeksjoner</p>	<p>Andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer skal være 75 prosent</p>	<p>Redusere energiforbruket med 20 prosent og øke andelen gjenvinningskraft</p>	<p>Andel polikliniske konsultasjoner over video og telefon skal være minimum 20 prosent</p>
<p>12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON</p> 	<p>13 STOPPE KLIMAENDRINGENE</p> 	<p>15 LIV PÅ LAND</p> 	<p>17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE</p>
<p>Redusere unødvendig forbruk, øke ombruk og materialgjenvinning</p>	<p>Fossilfri virksomhet innen 2030, og redusert reisevirksomhet for medarbeidere</p>	<p>Bærekraftig skjøtsel av natur</p>	<p>Miljøbevisste medarbeider i alle enheter</p>

e til å oppnå tiltenkte resultater av sitt ledelsessystem for miljø. Slike forhold skal også omfatte miljøf

Fokus framover
Strategiske prosjekt og
program

orhold som påvirkes av, eller som kan påvirke organisasjonen.»

	Sykehusaktiviteter, miljøaspekter, mål, handlingsplan og myndighetskrav relatert til ytre miljø	
	Kategori: Ledelse og styringssystem/HMS Helse, miljø og sikkerhet	Gyldig fra: 19.03.2026
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Ledelse og styringssystem	Versjon: 10.13	Retningslinje
Dok. eier: Bua, Ingvild	Dok. ansvarlig: Kristin Patterson	

Hensikt

Proseduren skal sikre at Helse Bergen har en oversikt over miljøaspektene i organisasjonen og gir en vurdering av hvilke miljøasp. Videre kartlegge eksterne og interne forhold som er relevant for sykehuset sin miljøprestasjon. Sykehuset skal ha oversikt over re synliggjøring av tiltak som kan øke miljøprestasjonen til sykehuset.

De vesentligste miljøaspektene, risiko- og mulighetsanalysen og interessentanalysen danner grunnlaget for utarbeidelsen av miljø. I tillegg skal Helse Bergen implemetere de nasjonale klima- og miljømålene til spesialsithelsetjenesten.

Definisjon

Med lovbestemte krav menes: Forurensningsloven med tilhørende forskrifter, Arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter, Lov c og bygningsloven.

Med andre krav menes: utslippstillateles fra Teknisk sentral og kommunale forskrifter for utslipp til avløpssystemet.

Omfanget av miljøstyringssystemet

Sykehuset sin aktivitet omfatter spesialisthelsetjenester innen somatikk og psykisk helsevern. Spesialisthelsetjenesten har fire prii Sykehuset har ulike støttefunksjoner som for eksempel medisinsk teknisk utstyr, pasient- og sakarkiv, matforsyning, IKT, drift og e

For byggeprosjekter gjelder egne miljøplaner som ivaretar de ulike miljøaspektene.

Gjennomføring

Miljørådgiver har i samarbeid med lederegruppen gjennomført miljøkartlegging på nivå 2 enhetene som er grunnlaget for over klimagassregnskapet, miljørisikovurdering av det årlige budsjettet, HMS - årsrapport, og ForBedringsundersøkelsen evt. finkarleg Miljørådgiver sammen med relevante personer gjennomfører interessentanalysen etter metodikken som til en vær tid er gjeldene

Under interessentanalysen skal følgende spørsmål stilles;

Hva påvirker miljøprestasjonen?

Hva blir nåvirket av miljøprestasjonen til sykehuset?

Nivå 2 er påvirket av miljøprestasjonen til sykehuset.

Det er utarbeidet en oversikt over sykehuset sine interessentpartnere. Oversikten viser også deres forventninger og behov i forhold til miljømål, samsvarsvurderingen og forbedringsarbeidet til miljøstyringssystemet.

Oversikten danner grunnlag for miljøpolitikken og overordna miljømål.

Miljømål og tiltak inkluderes i de lokale Forbedringsplanene som behandles i AMU. Forbedringsplanene skal støtte opp om de overordna miljømålene.

Nye lover og forskrifter som gjelder for Helse Bergen legges frem i ledelsens gjennomgang hvert år.

Ansvar

Det er miljørådgiver som har ansvaret for å oppdatere listen med miljøaspekter, risiko- og mulighetsanalysen og interessentanalyse.

HMS-rådgiver og miljørådgiver har ansvar for at alle aktuelle lovbestemte krav og andre krav som gjelder for Helse Bergen sitt miljøstyringssystem er tatt hensyn til.

Nivå 2-lederne har ansvar for at det utarbeides miljømål og tiltak for sitt ansvarsområde, og som er i tråd med overordna miljømål og tiltak.

Oversikt over miljøaspektene (miljøutfordringene) i Helse Bergen

Aktivitet, produkt, tjeneste	Miljøaspekter	Driftssituasjon	Miljøpåvirkning	Miljøpåvirkning/ konsekvens	Hyppighet/ Mengde/ Sannsynlighet	Sum ytre miljø
	Utslipp til luft					

Transport Pasienter og pårørende Ambulanse, helikopter, fly, buss, bil og drosje		Normal	Avgasser, mikroplast og bruk av areal	2	3	6
Ansattetransport		Normal	Avgasser og støy	2	2	4
Varetransport		Normal	Avgasser og støy	2	3	6
Avfallstransport		Normal	Avgasser og støy	3	2	6
Internttransport		Normal	Avgasser og støy	2	2	4
Bruk av kjemikalier		Normal	Flyktige gasser (helse- og miljøskadelige stoffer)	2	2	4
Vaskeriaktivitet		Normal	Damp	1	2	2
Kjøletårn		Normal	Damp	1	1	1
Bruk av olje- og gasskjel		Normal/ Unormal	Avgasser som CO ₂ , NO _x	2	2	4
Bruk av fjernvarme		Normal	Avgasser og slagg til deponi	1	2	2
Radioaktive isotoper		Normal	Avgasser	2	2	4
	Utslipp til vann					
Laboratoriearbeid		Normal	Rundt 140 ulike miljøskadelige stoffer	2	3	6

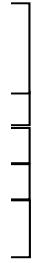
Vaskeriaktivitet		Normal/ Unormal	Helse- og miljøskadelige stoffer pH og temperatur	1	2	2
Rengjøring og desinfeksjon		Normal	Helse- og miljøskadelige stoffer	2	2	4
Forbruk av medisiner		Normal	Helse- og miljøskadelige stoffer	2	3	6
Bassengdrift HUS, og Nordås		Normal	klor	1	2	2
Bruk radioaktive isotoper		Normal/ Unormal		2	2	4
Bruk av olje og - fettutskillere		Normal	Olje og fett til avløp	1	1	1
Matlaging		Normal	Organisk materiale til avløp	1	2	2
Tannbehandling		Normal				0
Mikroplast (vaskeriet, moppevask)		Normal		2	2	4
	Utslipp til jord					
Drift av park		Normal	Plantevernmidler, tilførsel av jord	1	1	2
Transport		Normal	Tungmettaller, mikroplast, salt og sand	2	2	4
Fjerning av maling, murspiss på bygninger		Normal/unormal	PCB, helse- og miljøskadelige stoffer	3	1	4
Fylling av olje på tanker Lagring av kjemikalier i tank		Normal/unormal	Helse – og miljøskadeligestoffer			0

Flytting av jordmasser på området		Normal/unormal	Helse – og miljøskadeligestoffer			0
Ulike innkjøp	Forbruk av naturressurser					Rundt 85% av sykehusets klimagassutslipp kommer fra kjøp av varer og tjenester - oppdaterte data i klimaregnskapet for
Kontormateriell (inkl. papir) og inventar		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	3	6
Teknisk utstyr Medisinsk teknisk utstyr		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	3	2	6
Medisinsk forbruksmaterieill og annet forbruksmaterieill		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	3	3	9
Mat		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	3	6
Kjemikalier og legemidler		Normal	Helse – og miljøskadeligestoffer	3	3	9

	Avfall					
Gjenbruk		Normal		1	1	1
Gjenvinning		Normal	Helse- og miljøskadelige stoffer, energi	1	1	1
Forbrenning ved energigjenvinning		Normal	Slagg, helse – og miljøskadeligestoffer	2	2	4
Deponering		Normal	Utslipp til jord og vann	2	1	2
Byggavfall		Normal	Helse- og miljøskadelige stoffer	2	2	4
Radioaktivt avfall		Normal/Unormal	Slagg, helse – og miljøskadeligestoffer	2	1	2
	Støy					
Helikopter transport		Normal		2	2	4
Ombygging og nybygg		Normal (tidsavgrenset)		2	2	4

Byggevirkosomhet	Forbruk av naturressurser					
Nybygg		Normal (tidsbegrenset)	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	3	2	6
Ombygginger		Normal (tidsbegrenset)	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	2	4
Vann – og energiforbruk	Forbruk av naturressurser					
Olje- kjel		Normal/Unormal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep med vekt på	2	2	4
Gass- kjel		Normal/Unormal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, avfall og naturinngrep	2	2	4

Strømforbruk		Normal	Naturinngrep	1	3	3
Fjernvarme		Normal	Helse – og miljøskadelige stoffer	2	2	4
Vann		Normal	Generell ressursforbruk, helse – og miljøskadelige stoffer, og naturinngrep	1	2	2
Kulturminner						
Miljøinformasjonsloven						

---

pekter som har betydning i forhold til påvirkning på ytre miljø. Samt sikre at lovbestemte og andre krav innen miljø blir identifisert og knyttet til sykehusd
relevante interesseparter og hvilke av deres behov og forventninger som skal samsvarsvurderes. Oversikten over interessepartene bidrar til avgrensning og

øpolitikken til Helse Bergen og de overordnede miljømålene og delmålene i organisasjonen.

om offetlige anskaffelser, Lov om transport av farlig gods med tilhørende forskrifter, Produktkontrolloven med tilhørende forskrifter, Lov om kulturminne

imære ansvarsområder og hovedoppgaver: Pasientbehandling, forskning, utdanning av helsepersonell og opplæring av pasienter og pårørende.
eiendom og pasienttransport.

isikten over sykehusets aktiviteter og miljøaspekter. Gjennomgang og oppdatering av miljøaspektene på foretaksnivå gjennomføres årlig på bakgrunn av
gging ytre miljø.
e i Helse Bergen. Interessentanalysen oppdateres årlig.

old til myndighetskrav og egne krav. Resultatet fra interessentanalysen og risiko- og mulighetsvurderinger skal være en del av grunnlaget for utarbeidelse

verordnede miljømålene og fange opp enhetenes egne miljøutfordringer (vesentlige miljøaspekter).

rsen på foretaksnivå, samt gi informasjon om endringer.

iljøarbeid er identifisert og oppdateres årlig.

ål og politikk.

Viser til prosedyre/ lovverk	Interessenter Vurder i hvor stor grad miljøaspektet er av interesse for andre interessenter (naboer, myndigheter, samarbeidspartnerer)	Innsats (prioritering) Vurderer hvor store ressurser/innsats som må til for å gjøre noe med miljøaspektet	Samlet vurdering og prioritering basert på vesentlighet, interessenter og innsats tilsier at området må følges opp videre eller synliggjøres i dokumentasjon
Forurensningsforskriften			

Forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlig anskaffelse av kjøretøy til veitransport Forurensnings-forskriften kap. 5 Støy	3	2	Klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan
	3	2	Klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan
	2	2	
Landtransport av farlig gods §10 (sikkerhetsrådgiver)	2	1	
	1	1	
REACH - forskriften Forskrift om klassifisering mv. av stoff (CLP) Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) Forskrift om org., ledelse og medvirkning E.K. 02.1.1.7-4-1 Håndtering av kjemikalier	2	1	klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan
	1	1	
	2	1	
Forurensningsforskriften kap. 27	2	2	
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) Forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften)	1	1	
Forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften) E.K. 02.1.6.1 Strålebruk. 02.1.6.1.1 Kravdokument Strålebruk	1	1	
REACH - forskriften Forskrift om klassifisering mv. av stoff (CLP) Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) Forskrift om org., ledelse og medvirkning E.K. 02.1.1.7-4-1 Håndtering av kjemikalier Forurensningsforskriften kap. 15a påslipp Sanitærreglement for Bergen kommune			
	2	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet

Dialog med Bergen kommune og Statsforvalteren	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Legemiddelhåndtering E.K. 02.1.4.4.2 Vareflyt Avfallshåndtering	2	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
E.K. 02.1.1.7-4-1 Håndtering av kjemikalier Forurensningsforskriften kap. 15a påslipp	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
E.K. 02.1.4.2 Strålevern Utslippstillatelse, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Forurensningsforskriften kap. 15 krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
	1	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Avfallsforskriften kap.11 Forurensnings-forskriften § 15a-6 om amalgamholdig avløpsvann			Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Kartlegging av mikroplast er gjennomført	3	1	Kartlegging og vurdering av avløpsvannet
Forurensningsforskriften			
	1	1	
	1	1	
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)	2	1	
Forurensningsforskriften kap.1 om nedgravde oljetanker			

Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)			
REACH - forskriften Lov om offentlige anskaffelser §6 Produktkontrollen §3a substitusjonsplikt E.K. 02.1.1.5 Anskaffelser Dialog med Sykehusinnkjøp Lov om bærekraftige produkter og verdikjeder (bærekraftige produkter-loven)			
	1	2	Sykehusinnkjøp HF ved Avdeling for Samfunnsansvar Risikovurdering av innkjøpsplanen - Samfunnsansvar (inkludert ytre miljø) Egen gjenbrukskoordinator, klimabudsjett
	1	1	Sykehusinnkjøp HF ved Avdeling for Samfunnsansvar Samfunnsansvar (inkludert ytre miljø) Risikovurdering av innkjøpsplan
	2	1	Sykehusinnkjøp HF ved Avdeling for Samfunnsansvar Samfunnsansvar (inkludert ytre miljø) Risikovurdering av innkjøpsplan
	2	2	Klimarenskap, klimabudsjett og handlingsplan
	2	1	

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) E.K. 02.1.5.7 driftsrutiner			
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 10a. Utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper	2	1	
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 10a. Utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper	2	2	
	1	1	
	1	1	
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift)	1	2	
Avfallsforskriften kap. 16 E.K. 02.1.7.3 Avfall			
Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)kap.5	1	1	
Plan og bygningsloven § 26 Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kap.5	2	1	

Plan og bygningsloven §1-1 Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) §9-1, §9-2, §13-1 Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktkontrollforskriften) Lov om offentlige anskaffelser § 6 Produktkontrollloven §3a substitusjonsplikten Energimerkeforskriften Standard for klima i miljø i sykehusprosjekter, Sykehusbygg HF E.K. 02.6.5 Prosjektkontoret Egen miljøoppfølgingsplan i web-hotellet			
	2	2	Egen miljøoppfølgingsplan
	2	2	
Forurensningsforskriften (kap.8 sovelinnhold i fyringsolje) Forurensningsforskriften kapittel 27 Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg Forurensningsforskriften kap.18 Tanklagring av farlige kjemikalier og			
	2	1	Klimaregnskap, klimabudsjett og handlingsplan Delplan Energi
	2	1	

	1	1	
	1	1	
	1	1	
Lov om kulturminner			
Følger egen forvaltningsplan for helseforetakene			
Internett, intranett, Rapport Klimapartnere Vestland, Spesialisthelsetiensten sin Samfunnsansvarsrapport			

driften.
g

er og Plan -

Følsomhet Intern (gul)

: av

Nasjonale klima- og miljømål
Hovedmål: Redusere CO2-utslipp med 40 prosent innen 2030
Langsiktig miljømål: Klimanøytralt innen 2045
Delmål: Redusere helsetjenesteassosierte infeksjoner
Delmål: Redusere energiforbruket med 20 prosent innen 2030 og øke andelen gjenvinningskraft
Delmål: Minimum 20 prosent av de polikliniske konsultasjonene skal være over video og telefon
Delmål: Redusere unødvendig forbruk, øke ombruk og materialgjenvinning
Delmål: Matavfall skal reduseres med 50 prosent innen 2030
Delmål: Produkt uten (utslipp av) helse- og miljøskadelige stoff skal være 75 prosent innen 2030
Delmål: Fossilfritt sjukehus og redusere reisevirksomheten for medarbeidere innen 2030
Delmål: Miljøbevisste medarbeidere i alle enheter
Delmål: Bærekraftig skjøtsel av natur

Rapporteres	Registreres av
Dialogmøte mellom HVRHFet og HBHFet Spesialisthelsetjenesten sin rapport om samfunnsansvar	Sammenstilles av Seksjon for arbeidsmiljø- og personalrådgivning
	Seksjon for pasientsikkerhet
	Teknisk avdeling
	Seksjon for e-helse
	Matforsyningen
	Ikke data per nå
	Teknisk avdeling Seksjon for sikkerhet
	Seksjon for arbeidsmiljø- og personalrådgivning

Grunnlang
Transport ansatte, transport pasienter, gasser, og energiforbruk
Nasjonal kvalitetsindikator Andel helsetjenesteassosierte infeksjoner blant pasienter på sykehus på målingstidspunktet
kWh, totalt energiforbruk
Styringsdata HV
Avfallsleverandør
Forbruk olje og gass, andel fossilfrei kjøretøy
Forbedringsundersøkelsen, GAT

		Interesse og påvirkning vurderes i forhold til miljøstyringssystemet sin miljøprestasjon	
	 HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus		
	INTERESSENTANALYSE		
	Miljøstyringssystemet		
Nr	INTERESSENT (roller, enheter, personer eller parter)	INTERESSE (Høy, Middels, Lav)	PÅVIRKNING (Høy, Middels, Lav)
1	Helse- og omsorgsdep.	Lav	Høy
	Samarbeidsutvalget for klima- og miljø spesialisthelsetjenesten, Rammeverket for miljø og bærekraft i spesialisthelsetjenesten	Middels	Middels
	Helse Vest RHFet, Styringsdokumentet; Rammeverket	Middels	Høy
2	Brukerutvalget	Lav	Lav
3	Pasienter og besøkende	Lav	Lav
4	Frivillige	Lav	Lav
5	Fagenheter/stab/ Prosjektledere	Middels	Middels
6	Fylkeskommunen Skyss/Drosjer	Lav	Lav
	Bergen kommune		
7	Statsforvalteren Vestland	Lav	Middels
8	Opplæring og utdanning (HVL, UiB, Fylkeskommunen)	Lav	Middels
9	Sykehusapotekene	Lav	Middels
	Helse Vest IKT	Middels	Lav
12	Medarbeidere	Middels	Middels
13	Avtaleforvaltere	Middels	Middels
14	Innkjøpsgrupper	Lav	Lav

15	Innkjøp medarbeidere (utenom avtale)	Lav	Middels
	Forsynings- og innkjøpsseksjonen	Middels	Middels
16	Bestillerne lokalt (LIBRA)	Middels	Høy
17	Sykehusinnkjøp HF	Lav	Middels
18	Private helsetjenester (utstyr, analyser, behandling)	Lav	Middels
	Underleverandører	Middels	Middels
19	Drift/teknisk divisjon (støtte tjenester)	Middels	Middels
20	Teknisk avdeling, Prosjektkontoret, MTA	Middels	Middels
21	Prosjektkontoret/byggherre	Lav	Middels
24	Primærhelsetjenesten	Middels	Høy
25	Linjeledelsen	Middels	Høy
	Adm.dir/foretaksledelsen	Middels	Middels
	Vernetjenesten	Høy	Middels
	Miljøkoordinatorer	Lav	Middels
	Controllere	Lav	Middels
	Legemiddelkomiteen	Høy	Middels
	Arbeidsmiljø og personalrådgivning	Middels	Høy
	Seksjon for pasientsikkerhet	Middels	Middels
	Styret i HBHF	Høy	Middels
	FAMU	Middels	Middels

	Tillitsvalgte	Middels	Middels
	Søknad om forskningsmidler		
	Klimapartnere Vestland	Middels	Middels
	Bergen Næringsråd	Middels	Middels

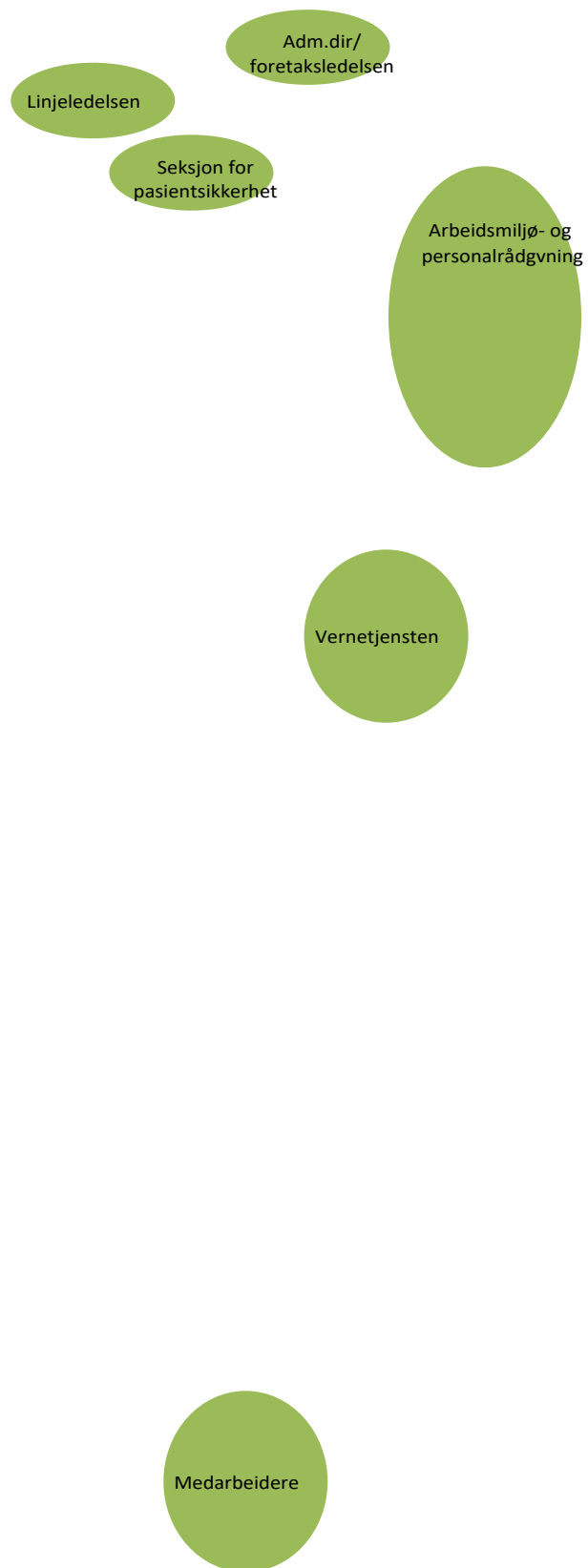
Høy påvirkning

Behov og forvetninger	Inkluderes i samsvars-vurderingen	Forankrings- og forbedringstiltak Se også egen liste i fane prioriterte
		Styringsdokumentet
Miljøstyrings-system	X	Tatt inn felles klima- og miljømål for spesialisthelsetjenesten
Kvalitet, Omdømme	X	Dialogmøte mellom adm.dir. HBHF og adm.dir. HVRHFet Årleg melding, Rammeverket
Transport, Omdømme		
Omdømme		
Omdømme		
Kvalitet, System	X	Revisjonsprogram, Internrevisjoner, forbedringsarbeid, pasientsikkerhetsprogrammet, UP 2035, delplaner, prosjekter
Samarbeid		Noe samarbeid
Samarbeid		Sykelstrategien, Klimabudsjett, utslippstillatelse
Samarbeid	X	Tilsyn
Kvalitet, System, Samarbeid		
Kvalitet, System	X	Legemiddlehåndtering er en del av internrevisjonen samt at farmasøytene gjennomfører legemiddelrevisjoner. Feil eller mangler meldes i Synergi
MSS	X	Samarbeidsavtalen, og forespørsel
Kvalitet, System	x	En del av internrevisjonene, forebedringsundersøkelsen, lokal handlingsplan, Synergi, opplæring og HMS-årsrapport, har kommunikasjonsplan som skal bidra til faste saker på intranettet
Kvalitet, System		LIBRA vil bidra til forenkling for medling av feil og mangler. Det er også organisatoriske endringer som kan bidra til bedre kontroll på vareflyten. Det også opprettet innkjøpsgrupper
Funksjonalitet		LIBRA er tatt i bruk men det er fortsatt manglende helse- og miljøinformasjon

Lav påvirkning

Kvalitet, System		
Kvalitet, System		Bidrar med oversikt over forbruk av ulike varer i sykehuset, rapportportalen
Kvalitet, System	X	LIBRA er tatt i bruk men det er fortsatt manglende helse- og miljøinformasjon
Kvalitet, System, MSS	X	Innkjøpsplanen inkluderer prioriterte områder for samfunnsansvar (inkludert ytre miljø), og ytre miljø er fast punkt på takstisk innkjøpsforum. Rammeverket. Underleverandører er ikke en del av internrevisjonene.
Forutsigbarhet, Omdømme		
Kvalitete, MSS		
Kvalitet, System	x	Internrevisjoner, energistrategi, nasjonale miljø- og klimamål, sentral i Helse Bergen sine miljømål og klimabudsjett
Kvalitet, System	x	Internrevisjoner, energiledelse, energistrategi
Kvalitet, System, MSS		Internrevisjoner, Energiledelse, Miljøoppfølgingsplan
Kvalitet, MSS	x	En del av internrevisjonene,
Kvalitet, MSS	x	En del av internrevisjonene, Forbedringsundersøkelsen, Synergi og HMS-årsrapport, risikovurdering av budsjett på ytre miljø
Sertifisering, MSS	x	En del av internrevisjonene, Synergi, Forbedringsundersøkelsen, HMS-årsrapport, langtidsbudsjett, klimabudsjett, ledelsens gjennomgang og FAMU
MSS	x	En del av internrevisjonene, Forbedringsundersøkelsen, miljøseminar
Kvalitet, MSS		Lokal handlingsplan, og kontakt med nivå 2 - enhetene, miljøseminar
MSS		Klimaregnskap, Klimabudsjett
MSS	x	Ekstern miljørevisjon, arbeidstilsynet (Bedriftshelsetjenesten)
Sertifisering, MSS	x	Ekstern miljørevisjon, Arbeidstilsynet, Helse Vest, nasjonale klima og miljømål
Sertifisering		Nasjonale klima- og miljømål, forbedringsarbeid
Omdømme, Kvalitet		Årlig gjennomgang av miljøstyringsystemet
MSS		Inkluderes i LGG arbeidet, og andre relevante miljø saker

MSS		Inkluderes i LGG arbeidet, informasjons- og drøftingsmøte
Medlemskap, Klimaregnskap, Fossilfri virksomhet 2030	X	Klimarapport, klimaregnskap, seminarer, ledermøte
Medlemskap, Klimaregnskap, Fossilfri virksomhet 2030	X	PlastSmart

Lav interesse

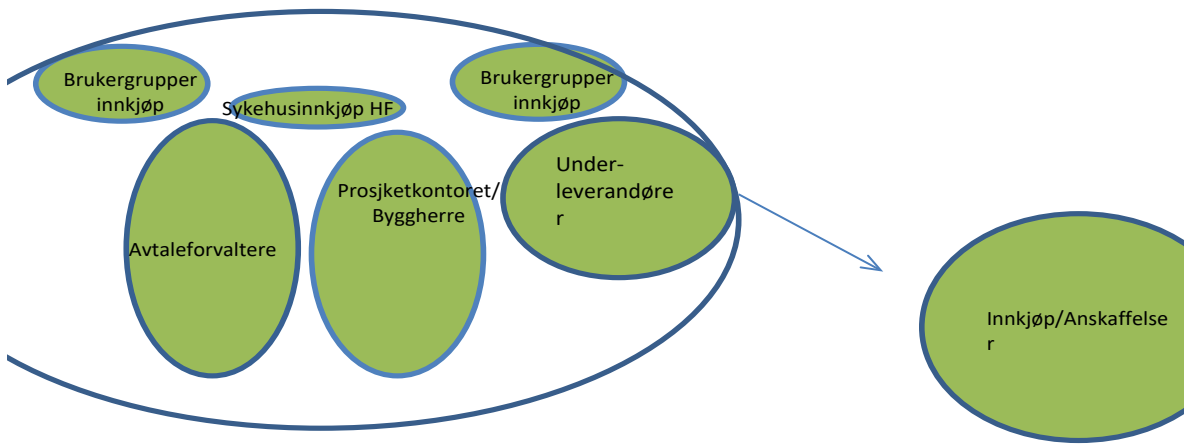
Høy interes

se

STYRKER OG SVAKHETER VED MILJØSTYRINGSSYSTEMET (MILJØ- OG KLIMAARBEIDET)

ISO 14001:2015
MAI 2022

Mai 2022: Tone Dale, Ingunn Toft, Mona Oppedal, Kristin Patterson

Miljøstyringssystemet – Hva er vi svake på, og det er høyere forventninger til fra våre medarbeidere?	
Internt – HMS/SPAS/ledelse	<p>2. Svakheter</p> <p>UH/Synergi: Uklart hva som skal meldes , underrapportering (p.g.a. manglende; kunnskap, tilpasset system, kvalitet på saksbehandling). Svakheter i Synergi at man ikke kan melde en sak under flere kategorier, kan duplisere hendelse</p> <p>Mål og handlingsplaner Utydelig målsetting, vanskelig å få systemet til å henge sammen fra topp til bunn. Ytre miljø temaet har blitt mindre synlig i utarbeidelse av handlingsplan etter forbedringsundersøkelsen. Handlingsplanene er vanskelig tilgjengelige for medarbeidere når de skal lagres i Synergi Dårlig/manglende kvalitet på handlingsplanene og manglende oppfølging av hver enkelt handlingsplan</p> <p>Mangler/dårlig kvalitet på miljødataene og den er mangelfull. Mangler data på det som er viktig for å gi miljøgeografisk informasjon Mangler fullverdig miljødata til hver enkelt enhet eks. avfallsdata er kun for hele sykehuset og ikke for hver enkelt enhet</p> <p>Miljøkoordinatorens rolle er uklart, forankring og organisatorisk</p>

Miljøstyringssystemet – Er der endringer rundt oss som er trusler for miljøstyringssystemet?	
Internt – Helse Bergen	<p>4. Trusler/barrierer</p> <p>Endring i holdning hos ledelsen - Økonomisk situasjon - Omstillingsprosesser - Myndighetskrav (mulighet og trussel) eks. avløp</p> <p>Miljøkunnskap – manglende handlekraft</p> <p>Gammel bygningsmasse, kjemikalier, medisiner</p> <p>Nasjonale anbud, Sykehusinnkjøp HF</p>

Eksten	<p>Endringer i politiske føringer – frivillig å være et miljøsertifisert sykehus</p> <p>Nye sykdommer og nye behandlinger; økning i smitteverntiltak, økt bruk av engangsutstyr, økonomisk krevende spesial analyser – økt bruk av naturressurser</p> <p>Ytre miljø vil tape i konkurransen med andre hensyn som pasientsikkerhet, pasientbehandling, økonomi og faglig</p>
--------	---

ehus

Miljøstyringssystemet – Hva er bra, men ikke utnytter til fulle?	
Internt – HMS/SPAS/ledelse	<p>1. Styrker</p> <p>Del av styringssystemet til sykehuset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Del av HMS-opplæringen, pluss eget e-læringskurset for ytre miljø - Del av internrevisjonene til Helse Bergen - Miljømål og tiltak i lokale handlingsplaner - Del av system for uønskede hendelser (Synergi) - Del av utviklingsplanen 2035, delplaner <p>Miljøsertifisert- tredjepartssertifisert</p> <p>Engasjerte og kompetente medarbeidere samt interesse i styret</p> <p>Miljøhallen, avfallslagring/håndtering</p> <p>Del av klimanettverket Klimapartnere Vestland og er med i PlastSmart i regi av Bergen Nærings- og næringsmiddelutviklingssentrum</p> <p>Helse Vest/nasjonalt arbeid – Grønt sykehus</p> <p>Felles nasjonale miljø- og klimamål for spesialisthelsetjenesten</p> <p>Synlige aktiviteter i miljøstyringssystemet</p> <p>Utlån av El-sykler/biler, sykkelparkering, helhetligplan for uteområde, byggerier, energiledelse, redusere forbruk av plast og resirkulere plast</p>

Endre og for
vinster. Kelt enhet

Miljøstyringssystemet – Er det noen muligheter som vi ikke bruker godt nok?	
Eksternt – Helse Bergen	<p>3. Muligheter</p> <p>Ta med miljøperspektivet i forbedringsarbeid på sykehuset</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pasientforløp – hva trenger pasienten? - Video- og telefonkonsultasjoner - Flexibilitet i arbeidssted - Digitale helsetjenester <p>Bruke funksjonen i SAP til å informere om produkter/ anskaffelser med god miljøprestasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunikasjon <p>Utviklingsplanen 2035 gir tydelig mål for delplaner og prosjekter framover.</p> <p>Øke bruken av LCC (livssyklus-kostnader) i prosjekt og tiltak</p> <p>Innkjøp, samarbeid utover nasjonale grenser for å dreie produkter vi er avhengige av i en mer utforming.</p>

, økning i
lige hensyn

sråd

.gjenbruk av møbler,

miljøvennlig produksjon og

Miljøstyringssystemet

Gjennomført 2019, oppdatert vår 2022 med bakgrunn i SWOT, nasjonalt rammeverk o

#	Interessent	Tiltak
1	Medarbeidere	Opplæring og tilrettelegging
		Opplæring og tilrettelegging
		Opplæring og tilrettelegging
2	Vernetjenesten	Informasjon og handlingsplan Har struktur for spre informasjon ut i sykehuset
	Mijøkoordinator	Miljøseminar
3	Arbeidsmiljø og personalrådgivning Kommunikasjonsavdelingen	Utarbeide informasjon om miljøarbeidet i sykehuset og bedre brukervennligheten
	Arbeidsmiljø og personalrådgivning	Utarbeide informasjon om miljøarbeidet i sykehuset og bedre brukervennligheten
4	Seksjon for pasientsikkerhet	Bidra med struktur og inkluderer klima og miljø i nåværende system . Bygge kvalitetssystem LG, (Synergi), EK, Forbedringsarbeid
		Bidra med struktur og inkluderer ytre miljø i nåværende system .
5	Linjeledelsen	Klare forventninger - klimabudsjett

		Klare forventninger
6	Adm.dir/ foretaksledelsen	Beslutte retning

7	Anskaffelser/ Innkjøp (underleverandører, Sykehusinnkjøp HF, Brukergr.,Avtaleforvaltere, Sykehusapotekene, Helse Vest IKT)	Bedre dokumentasjonen av sykehusets behov og sikre informasjonsflyt samt kontroll av underlevedørene Prioritere anskaffelser i forhold til samfunnsansvar i årlige innkjøpsplaner
8	Bestillerne og sluttbrukerne av produkter	
9	Prosjektkontoret/Byggherre	
	Ansvarlige i miljøhandlingsplanen	

og innspill fra miljøseminar

Beskrivelse	Prioritering (Høy/Middels/Lav)
Tilrettelegge for at hver enkelt medarbeider opptrer miljøvennlig Fokus på forbedringsarbeid og systematisk HMS-arbeid	Høy
LIBRA: Utarbeide en plan for hvordan informasjon om tilgang til helse- og miljøinformasjon skal formidles og brukes, samarbeid med Seksjon forsynings- og innkjøpscenter samt melde feil og mangler på varer. Oversikt over forbruk av usterile hansker og engangshansker er tilgjengelig i rapportportalen	høy
Medarbeidere må enkelt kunne gi tilbakemeldinger på miljøstyringssystemet. - Kampanjer - Idemottaket - Forbedringsarbeid	
Oversikt over forbruk av usterile hansker og engangsjakker i rapportportalen	Middels
Status for miljøarbeidet kan spres gjennom vernetjensten	Middels
To årlige seminar	
Utarbeide Kommunikasjonsplan FNs bærekraftsmål	Middels
2-3 kommunikasjonstiltak for å nå ut til medarbeidere, vernetjensten, linjeledelsen, foretaksledelsen. 1. Handlingsplan Forbedring, tema klima og miljø: - Fokus på økt bruk av video- /telefonkonsultasjon - Fokus på Helsetjenesteassosierte infeksjoner (HAI) - Fokus på forbruk (hansker og engangsjakker) 2. Nivå 2-3 møtene - status og tiltak klima og miljø	Høy
Synliggjøre miljøgevinster innenfor ulike tema som; forbedringsarbeid/metodikk, sykehusinfeksjoner, smittevern (bruk av hansker), antibiotika	Høy
Identifisere og gjennomgå pasientforløp, behandlingslinje, prosedyrer med fokus på kvalitet og ytre miljø	
1. Handlingsplan Forbedring, tema klima og miljø: - Fokus på økt bruk av video- /telefonkonsultasjon - Fokus på Helsetjenesteassosierte infeksjoner (HAI) - Forbedringsarbeid fokus på forbruk og engangs vs flergangsstyr 2. Arbeid med klimabudsjett	Høy

Tydeliggjøre rollen til miljøkoordinatorene slik at de kan støtte leder.	
Ledelsens gjennomgang ytre miljø , Klimapartnere Vestland	

Kontroll av underleverandører for å sikre samsvar. Underleverandører er ikke en del av internrevisjonene. Spilt inn til regional revisjonsplan og sykehuset sin revisjonsplan. Melde feil eller mangler ved et produkt mellom sykehus og underleverandørersamt dokumentere og rapportere for å sikre læring.	Høy
Ombruk av byggmateriell	

Ansvarlig	Status
ARPE/ SPAS	
Seksjon for arbeidsmiljø- og personalrådgivning (ARPE)/linje	
ARPE/linje	
ARPE/linje	
ARPE/SPAS	
HMS/SPAS	
ARPE/SPAS	

Drift/teknisk divisjon Arbeidsmiljø og perosnalrådgivning	

Om interessentanalyse

En interessent kan defineres som en gruppe, rolle eller enkeltperson som kan påvirke, er interessert i /blir berørt av måloppnåelse i et prosjekt.

Vi anbefaler å vurdere interessentens interesse og påvirkning i forhold til prosjektets nytteeffekter og leveranser, dvs. nytteverdien vi ønsker at prosjektet skal gi oss og det prosjektet skal utvikle og utføre i løpet av sin levetid.

Prosjektet må forankres blant interessentene og dette gjøres gjennom:

a) Deltakelse i prosjektgruppen, i styringsgruppen eller i referansegruppen og/eller gjennom

b) Kommunikasjons – og/eller opplæringsaktiviteter

'Interessentanalysen hjelper oss å avgjøre hvem som skal omfattes av hvilke forankringstiltak.

Veiledning til bruk av malen

1) Identifiser prosjektets interessenter, sett dette inn i kolonnen "Interessent"

2) Beskriv interessentens interesse i prosjektets, dvs. hva er interessentens behov og/eller krav til prosjektets leveranser.

3) Vurder og angi interessentens interesse på skalaen høy (H), middels (M) og lav (L) i kolonnen "Interesse (H, M, L)"

4) Vurder og angi interessentens mulighet for påvirkning på skalaen høy (H), middels (M) og Lav (L) i kolonnen "Påvirkning (H, M, L)"

5) Sorter interessentene ved hjelp av resultatene i kolonnene "Interesse" og "Påvirkning".

Dette gir oversikt over de viktigste interessentene i prosjektet, og grunnlag for å velge forankringstiltak

6) Velg forankringstiltak for hver interessent: Deltakelse i prosjektgruppen, deltakelse i styringsgruppen, deltakelse i referansegruppe, kommunikasjons og/eller opplæringsaktiviteter.

Myndighetskrav/Egne krav
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten (internkontroll)
HMS-håndbok Miljøstyringssystemet
Delvis gjennomgang høsten 2025 (mangler oppdatering på blant annet på eksterne klager)
4. Organisasjonens kontekst
4.1 Forstå organisasjonen og organisasjonens kontekst
4.2 Forstå behovene og forventningene til interessepartene
4.3 Bestemme omfanget a ledelsessystemet for miljø
4.4 Ledelsessystem for miljø
5. Lederskap
5.1 Lederskap og forpliktelse
C) sikre at kravene i ledelsessystemet for miljø integreres i organisasjonens forretningsprosesser
h) fremme kontinuerlig forbedring
6. Planlegging
6.1 Tiltak for å ta hensyn til risiko og muligheter
6.1.1 Generelt
6.1.2 Miljøaspekter
6.1.3 Samsvarsforpliktelser
6.1.4 Planlegge tiltak
5. Lederskap
5.2 Miljøpolitikk
6. Planlegging
6.2 Mål, delmål og programmer
7. Støtte

7.2, 7.3 og 7.4 Kompetanse, bevisstgjøring og kommunikasjon
7.5 Dokumentert informasjon
7.5.2 Oppretting og oppdatering
7.5.3 Styring av dokumentert informasjon
8. Drift
8.1 Planlegging og styring av drift
Styre og kontrollere underleverandører: Sykehusinnkjøp HF, Sykehusapotekene, Helse Vest IKT
8.2 Beredskap og innsats
9. Prestasjonsevaluering
9.1 Overvåking, måling, analyse og evaluering
9.2 Internt revisjonsprogram
9.3 Ledelsens gjennomgang
10. Forbedring
10.2 Avvik og korrigerende tiltak
Uønskede hendelser (miljøavvik) på hendelsestype; Ytre miljø
Eksterne henvendelser
Pasienter/Pårørende/Brukerutvalg
Myndighetskrav og egne krav
Energi og bygg
Forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften for bygninger)
Bygg

Kjemikaliehåndtering
REACH - forskriften
Forskrift om klassifisering mv. av stoff (CLP)
Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift)
Forskrift om org., ledelse og medvirkning
Prosedyre for bruk av sikkerhetsdatablad og stoffkartotek
Prosedyre for håndtering av kjemikalier
Risikovurdering av kjemikalier i sentralt register Eco Archive
Kjemikaliehåndtering
Transport
Soneinnkalling/pasientkalender
Forurensningsforskriften kap.5 Støy
Landtransport av farlig gods § 10 (sikkerhetsrådgiver)
Transport
Utslippstillatelser/ påslippstillatelse
Forurensningsforskriften kap.8
Forurensningsforskriften kap.15
Forurensningsforskriften kap.18. Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall
Forurensningsforskriften kap.27 Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg
Forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften)
E.K. 02.1.4.2 Strålevern Utslippstillatelse
Påslippstillatelser
Anskaffelser
Produktkontrollen § 3 og § 3a
Forskrift om offentlige anskaffelser
Anskaffelser
Nybygg og ombygg
Plan og bygningsloven § 1-1
Forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) §9-1,§9-2, §13-1
Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (pr)
Lov om offentlige anskaffelser § 6
Produktkontrollen §3a substitusjonsplikten
Energimerkeforskriften
E.K. 02.6.5 Prosjektkontoret
Standard for klima i miljø i sykehusprosjekter med vedlegg.pdf (sykehusbygg.no)
Nybygg og ombygging
Avfallshåndtering
Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)

Avfallshåndtering
02.1.5.6-14 Håndtering av farlig avfall
02.1.5.6-13 Håndtering av avfall
02.1.5.4.2 Vareflyt
02.1.5.4.2-10 Retur av legemidler
Avfallshåndtering
Avfallsforskriften kap.10a
Klimagassutslipp
Klimagassutslipp
Lov om klimamål (Klimaloven)
Egnekrav
Styringsdokumentet 2023
Styringsdokumentet 2024

Rammeverket for samfunnsansvar
Medlemskap Klimapartnere Vestland
Styringsdokumentet 2025

Kommentarer
ntrollforskriften)
)
Det er gjennomført interessentanalyse 2019, og oppdatert våren 2022 Klimarisikovurdering er under arbeid Bruker modellen fra utviklingsplanen 2035 for å definere omfang og kontekst
Miljøstyringssystemet følger linjen, men det er fortsatt manglende forankring for klima- og miljøområdet
De nasjonale miljø- og klimamålene er inkludert i UP 2035, noen delplaner, og skal også følges opp gjennom porteføljestylingen. Miljø- og klima er ikke fullt ut integrert i driften.
Årlig ledelsens gjennomgang i foretaksledelsen Vedtatt klimabudsjett for 2025-2030
Risikovurdering- og mulighetsvurdering er gjennomført på overordnet nivå, og risiko er vurdert i redegjørelse av samfunnsansvar/bærekraftsrapporten
Enhetene gjennomfører årlig forbedringsundersøkelse (HMS og pasientsikkerhet), vernerunder (inkluderer klima og miljø tema) og risikovurdering av budsjett.
Mangler miljørisikovurderinger på identifiserte miljørisikoer/vesentlige miljøaspekter. Det er ikke identifisert hvor langt ned i organisasjonen risikovurderinger skal gjennomføres.
Årlig oppdatering av miljøkartleggingen/ miljøaspektene og klimaregnskap
Gjennomgang av krav i standard
Det utarbeides en miljøhandlingsplan for hele sykehuset med bakgrunn i vesentlige miljøaspekter, samsvarsvurdering, nasjonale- og regionale føringer og risiko og muligheter som er identifisert.
Enhetene har egne lokale planer som skal inneholde klima- og miljømål
Miljøpolitikk og mål er vedtatt i foretaksledelsen.
Miljøhandlingsplan for sykehuset vedtatt i FTL. De overordna miljømålene føles opp i styring av portefølje, program og prosjekt.
Spesialisthelsetjenesten har vedtatt felles mål for å redusere klimagassutslippene fra driften, men målene kan bli vanskelig å oppfylle om de ikke henger sammen med de andre forventningene til spesialisthelsetjenesten.
Ekstern miljørevisjon viser til forbedringer knyttet til struktur og nivå på miljømål og tiltak.
I 2022 hadde rundt 71% av enhetene rapporterer at de har lagt inn miljømål og tiltak i handlingsplanene (HMS-årsrapport), mens det i 2024 er 68%.
Rundt ¼ av enhetene har risikovurdert ytre miljø ved endring av budsjett

Spørsmål ved internrevisjoner, og vedtatt i ledelsens gjennomgang
Faste nyhetssaker på intranettet og på nivå 2-3 møtene
Arbeidet med samfunnsansvar, og miljø og - og klimaarbeidet er tilgjengelig på internettet
Opplæringsbehovet forbundet med organisasjonens miljøaspekter og ledelsessystem for miljø kan forbedres
Miljøstyringen er lagret på overordnet nivå.
Det er imidlertid ingen struktur for hver enkelt nivå 2-3 enhet.
Det er uklart hvor ulike dokumenter skal lagres, og da spesielt i forhold til EK eller intranett
Status og dialog med FAMU, i Informasjons- og drøftingsmøte i forkant av ledelsens gjennomgang i foretaksledelsen
De overordna miljømålene føles opp i styring av portefølje, program og prosjekt, og dette bidrar til at planlagte endringer kan styres og ugunstige miljøvirkninger kan begrenses.
Legemiddelhåndtering er en del av internrevisjonene samt at farmasøytene gjennomfører <u>legemiddelrevisjoner</u> .
LIBRA vil kunne bidra til bedre oppfølging av leverandører og avvikssystemet.
Overordnet beredskapsplan for Helse Bergen inkluderer klimaendringer gjennom fysisk risiko
Klimaregnskap, klimabudsjett, miljøindikatorer, HMS-årsrapport, Forbedringsundersøkelsen, risikovurdering ved endring av budsjett, redegjørelse av samfunnsansvar/bærekraftsrapporten
Det er en toårig internrevisjonsplanen, det utarbeides en årlig revisjonsrapport
Per nå er det egne ytre miljø revisjoner på vesentlige miljøaspek, utarbeider nå revsjoner i samarbeid med andre fagområder. HMS-årsrapport er en egenrapportering for enhetene som gir et bilde av det systematiske HMS/ytre miljø arbeidet i enheten. Forbedringsundersøkelsen
Gjennomføres årlig i foretaksledelsen (Drift/teknisk divisjon juni 2025), mangler ved sist ekstern miljørevisjon i 2025
Miljø- og klima er tema på dialogmøte mellom RHFet og HB en gang i året
Det meldes få miljøavvik. Generell saksbehandling og meldekultur er en del av spørsmålene knyttet til internrevisjoner.
Det må i større grad tilrettelegges for melding, saksbehandling og rapportering av feil/mangler ved produkter og tjenester.
Det er få meldte miljøavvik av vesentlig betydning
Det er en overvekt av saker knyttet til avfallshåndtering, uteområder og sikkerhet.
HMS-årsrapport er en egenrapportering for enhetene som gir et bilde av det systematiske HMS/ytre miljø arbeidet i enheten
Expand: 18-028549 omhandler klage på støy fra Vaskeriet. (Avkastet til tørketrommelen til Vaskeriet. Vurdert til ikke å være feil)
18-016718 omhandler klage på støy fra ventilasjon Marie Joys Hus. (Avtrekksvifte. Motor er skiftet).
Elements støy fra Helikopterlandingsplass på Grønneviksøren – Sak nr. 2021/31.
Mangler Energimerking i bygg på ytre områder og leide i bygg

Status 16.11.21: 10 bygg skal energimerkes på Haukeland i 2021. Deretter skal ytterligere 20 bygg (blant annet på Sandviken sykehus, Tertnes DPS, Kysthospitalet på Hagevik og Voss sykehus merkes i løpet av januar- februar 2022.

De resterende byggene vil bli merket i løpet av mars- april 2022

t om utførelse av arbeid)

Spørsmål ved internrevisjon, etterspørres i HMS-årsrapport, inkludert i vernerunder, Forbedringsundersøkelsen

Kjøper tjenesten sikkerhetsrådgiver (DGM)

Statensstrålevern

Bergen kommune

Økning i anbud med miljøkrav.

Det er startet et nasjonalt arbeid for å få bedre oversikt over miljø- og klimabelastningen fra anskaffelser.

produktkontrollforskriften)

Egen miljøoppfølgingsplan

Avfallsstatistikk, Internrevisjoner, vernerunder, rapportering i synergi. Noe feilsortering og manglende standard oppsett på stativ
Hospitaldrift har et eget prosjekt for å imøtekomme endringene i avfallsforskriften
Gjennomfører utvidet klimaregnskap annet hvert år (scope 1,2,3), og har vurdert sykehusdriften opp mot togradersmålet.
Vedtatt klimabudsjett 2024-2030
<i>7. Andre oppdrag 7.1 Samfunnsansvar og staten sine forventningar i eierskapsmeldingen</i>
<i>Regjeringa sine forventningar til statlege selskap går fram av Meld. St. 6 Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap — Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). Omsynet til berekraft i staten sine mål som eigar er tydeleggjort og forsterka. Staten er opptatt av at selskapa identifiserer risiko, moglegheiter og behov for omstilling av verksemda si som følgje av Parisavtalen sine mål og integrerer dette i strategiane sine. Staten forventar at selskapa rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslepp og klimarisiko, samt nytter anerkjente standardar for rapportering.</i>
<i>Spesialisthelsetenesta vil i 2023 slutføre arbeid med eit rammeverk for samfunnsansvar for å klargjere kva for nokre forpliktingar som gjeld for området og korleis spesialisthelsetenesta arbeider med samfunnsansvaret. I denne samanheng omfattar samfunnsansvar oppfølging av staten sine forventningar til ansvarleg verksemd. Rammeverket for samfunnsansvar erstattar rammeverk for klima- og miljø. Rammeverket inneheld ein mal for utgreiingar på alle relevante samfunnsansvarsområde. Helse Vest RHF ber helseføretaka om å:</i>
<i>• følgje staten sine forventningar som kjem fram i eigarskapsmeldinga.</i>
<i>• følgje opp aktivitetar/krav på område samfunnsansvar i tråd med nytt rammeverk for samfunnsansvar med vedlegg når dette ligg føre.</i>
<i>8.1 Samfunnsansvar 8.1.1 Oversikt over utslippsbaner</i> <i>Det blir vist til kapittel 7.1 i styringsdokument 2023 om Samfunnsansvar og staten sine forventningar i eierskapsmeldingen.</i> <i>I styringsdokument 2023 blei helseføretaka bedne om å følgje opp staten sine forventningar i Meld. St. 6 Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap — Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). I meldinga er omsynet til berekraft i staten sine mål som eigar tydeleggjort og forsterka. Det er mellom anna forventa at selskapa rapporterer på klimagassutslepp og klimarisiko.</i>
<i>Ein viser vidare til at dei regionale helseføretaka har vedtatt felles klima- og miljømål med indikatorar i spesialisthelsetenesta. Som hovudmål skal spesialisthelsetenesta innan 2030 redusere (direkte) utslepp av CO₂-ekvivalenter (CO₂e) med 40 pst. Det langsiktige målet er klimanøytral drift av spesialisthelsetenesta innan 2045. I arbeidet med å nå desse måla vil det vere hensiktsmessig å utarbeide ei oversikt over utslippsbaner for korleis ulike tiltak vil</i>

Helse Vest RHF ber helseføretaka om å:

- fortsette arbeidet med å følgje staten sine forventningar som kommer fram i eierskapsmeldingen.
- bidra inn i arbeidet med å utarbeide ei oversikt over utsleppsbaner for korleis ulike tiltak vil påverke framtida samla CO2-utslipp for spesialisthelsetenesta.

8.1.2 Eigedom

Klima- og miljøperspektivet skal ha høgt fokus. Eit tiltak for å redusere klimautsleppa er å gjenbruke meir av det som allereie er produsert. Innanfor byggjeprojekt og eigedomsforvaltning vil det gjelde både byggjemateriale og laust utstyr som til dømes møblar. For å lukkast med å auke gjenbruken, er det viktig å etablere gode system når det gjeld alt frå kunnskap om innhald i materiala i det som skal gjenbrukast og system for oppbevaring fram til det kan gjenbrukast

- Forankre klimaarbeidet i toppledelsen
- Miljøsertifiseres som Miljøfyrtårn, ISO eller lignende.
- Diverse utvikle produkter eller tjenester med fokus på å redusere utslipp
- Utarbeide årlig klimaregnskap

Utfordrer medlemmene til å - Bli fossilfri innen 2030 (direkte klimautslipp)

3.6 Anna

Arbeidet med samfunnsansvar, medrekna klima- og miljø, er ein viktig del av verksemda til helseføretaka. Dei regionale helseføretaka har vedteke ambisiøse klima- og miljømål for spesialisthelsetenesta. Arbeid med å redusere forbruk og auke ombruk og materialgjenvinning vil vere viktig for å nå desse måla.

3.6.1 Oppdrag

Samfunnsansvar- klima og miljø

Helseføretaka skal i tråd med nye felles klima- og miljømål arbeide med å redusere unødvendig forbruk og auke ombruk og materialgjenvinning. Som eit verktøy i arbeidet viser vi til Tiltaksbanken frå Grønt sykehus og Veikart mot en bærekraftig, lavutslipps og klimatilpasset helse- og omsorgstjeneste. Det er vedteke to nye indikatorar knytt til spesialisthelsetenesta sine felles klima- og miljømål: Redusere forbruk av usterile hanskar (med 30 %) og redusere forbruk av eingongs varmejakkar (fase ut i løpet av 2026).

Energiltak

Helseføretaka skal utarbeide ein langsiktig plan for energiltak fram mot 2030. Planen skal innehalde tiltak og kostnadsanslag. Helseføretaket skal årleg avsette 15 % av planen sin samla kostnad til gjennomføring av tiltaka.

Energiltak (2)

Helseføretaka skal rapportere i årleg melding på kva tiltak som er gjennomført. Det skal omtalast korleis energibruken blir målt før og etter gjennomføring av tiltaket/-a. Vidare skal det leggest inn ei nullpunktmåling. Nullpunktmålinga skal vere målt kWh/år med referanse til måler(e). Dersom måler(e) ikkje viser resultat av tiltaket, skal beregningsmetoden omtalast. Alle tiltak skal vere etterprøvbare.

Dokumentasjon	Status
Miljøstyringssystemet i EK, Intranett, interessentanalyse, viser til modellen i UP 2035	Green
Intranettet	Yellow
Referat foretaksledelsen	Yellow
Lagret i miljøstyringssystemet EK, internettsiden til Helse Bergen under bærekraft og samfunnsansvar	Yellow
Intranett, resultat fra verneverdier dokumenteres i Synergi, risikovurdering av budsjett ligger på intranettsiden til Økonomi- og finansavdelingen	
HMS-risikovurderinger skal lagres i EK	
	Green
Samsvarsvurderingen lagres i EK/intranett	Green
Vedtatt miljøhandlingsplanen synliggjøres på intranettet under temaet miljø- og klimaarbeid	
Lagres i Synergi	
Referat foretaksledelsen	Yellow
	Yellow
	Red
HMS-årsrapport viser antall planer med miljømål og tiltak, internrevisjoner, og ekstern miljørevisjon	Yellow
	Yellow
	Yellow

Internrevisjoner, læringsportalen (ytre miljø e-læringskurs, e-læringskurs avfallshåndtering), Klasseromskurs: HMS-grunnkurs, Lederrollen, HMS og forbedring.	
Kompetanseportalen	
Forbedringer knyttet til eksterne aktører/innleie	
Miljøstyringsdokumenter er lagt inn i Elektronisk kvalitetshåndbok (EK)	
Identifisert i redegjørelse for samfunnsansvar/bærekraftsrapporten	
Elektronisk kvalitetshåndbok og intranett	
Elektronisk kvalitetshåndbok, intranett og internett	
Revisjonsplan vedtatt i foretaksledelsen og styre	
Referat fra ledelsens gjennomgang, og referat fra styre	
Synergi	
Internrevisjoner	
HMS-årsrapport	
Synergi Dashboard	
Registreres og saksbehandles i Xpand og Elements (Ephorte)	
Internrevisjon Energiledelse, ekstern miljørevisjon,	

Synergi	
Klimaregnskap og klimabudsjett er tilgjengelig på internett og intranett	
Samfunnsansvarsrapport for spesialisthelsetjenesten	
Gjennomført redegjørelse for samfunnsansvar Manglende klimarisiko for driften	
Inkludert nasjonale miljø- og klimamål i UP 2035, noen delplaner, og er en del av porteføljeoppfølgingen	
Vedtatt klimabudsjett 2024-2030, referat foretaksledelsen	
Gjennomført redegjørelse for samfunnsansvar Startet arbeidet med klimarisikovurdering	

Lenker			
Utviklingsplan 2022-2035 - Helse Bergen (helse-bergen.no)			

Kryssreferanser-tabell

Vedleggs-tabell

Siste endringer i dokumentet:

03.01.17:

Lagt til Landtransport av farlig godt §10

Generell oppdatering

28.01.16:

Implementert prosedyre E.K. 02.1.1.5-2-3-03 *Lover, forskrifter, prinsipper og ansvar*

15.01.16:

Lagt til Miljøinformasjonsloven

11.11.2015:

Eksterne referanser tabell

[1.19.7](#)

[1.2.6](#)

[1.2.7.1](#)

[4.4.1.2.4](#)

[1.2.1.3](#)

[1.14.7](#)

[1.19.8.1.1](#)

[4.4.1.2.6](#)

[1.18.3](#)

[1.10.1](#)

[4.4.1.2](#)

[1.16.4](#)

[1.7.14.1](#)

[1.7.14.1.3](#)

[1.7.14.1.1](#)

[1.7.14.1.2](#)

[1.7.14.1.4](#)

[1.7.14.1.5](#)

[1.17.15.1](#)

[1.17.15.1.1](#)

[1.6.7.1](#)

[1.7.14.2](#)

[1.7.14.2.1](#)

[1.7.14.2.2](#)

Strålevernloven - Lov om strålevern og bruk

Anskaffelsesloven - Lov om offentlige ansk

Anskaffelsesforskriften - Forskrift om offent

Miljøaspekt

AML Kap 3 Virkemidler i arbeidsmiljøet

Merkeforskriften (Klassifisering og merking

Forskrift om strålevern og bruk av stråling (

Mål, delmål og program(mer)

REACH - forskriften - Forskrift om registrer

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og s

NS-EN ISO 14001:2004

Forskrift om organisering, ledelse og medvi

Forskrift om begrensnng av forurensning (f

Kapittel 5. Støy - kartlegging, handlingsplan

Kapittel 1. Tiltak for å motvirke fare for foru

Kapittel 2. Opprydding i forurenset grunn v

Kapittel 8. Svovelinnhold i fyringsolje

Kapittel 15A. Påslipp

Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byg

Kapittel 9. Ytre miljø

Forskrift om energimerking av bygninger og

Forskrift om gjenvinning og behandling av

Kapittel 1. Kasserte elektriske og elektronis

Kapittel 3. Miljøskadelige batterier

[1.7.14.2.3](#)
[1.7.14.2.4](#)
[1.7.14.2.5](#)
[1.17.10](#)
[1.17.10.1](#)
[1.17.10.2](#)
[1.14.6](#)
[1.12.1](#)
[1.17.14](#)
[1.6.6](#)
[1.7.13](#)
[1.2.1](#)

[ISO140014.3.3](#)

[4.4.1.2](#)
[ISO140014.3.1](#)

ISO 14001 4.3.2

Kapittel 11. Farlig avfall
Kapittel 14. Kasserte PCB-holdige isolergla
Kapittel 16. Radioaktivt avfall
Lov om kontroll med produkter og forbruker
Produktkontrollloven §3 Aktsomhetsplikt m.
Produktkontrollloven § 3a Substitusjonsplikt
Miljøinformasjonsloven - Lov om rett til miljø
Kulturminneloven - Lov om kulturminner.
Plan- og bygningsloven - Lov om planlegging
Energiloven - Lov om produksjon, omforming
Lov om vern mot forurensninger og om avfall
Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern

[Mål, delmål og program\(mer\)](#)

[Kapittel 9. Ytre miljø](#)

[Forskrift om energimerking av bygninger og](#)

[Lov om strålevern og bruk av stråling \(Strå](#)

NS-EN ISO 14001:2004

Miljøaspekt

[Mål, delmål og program\(mer\)](#)

Lovbestemte krav og andre krav

assruter

ertjenester (Produktkontrollen)

.v.

t

jøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

ing og byggesaksbehandling

ng, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

fall (Forurensningsloven)

vern mv. (arbeidsmiljøloven - AML)

[g energivurdering av tekniske anlegg \(energimerkeforskriften\)](#)
[ilvenloven - stvl.\)](#)